

APUVÄLINEPROSESSIN KULKU TYÖTAPATURMISSA JA AMMATTITAUDEISSA

APUVÄLINEPROSESSIN KULKU TYÖTAPATURMISSA JA AMMATTITAUEISSA

SISÄLLYS

1. Yleistä	3
2. Apuvälineiden korvaaminen yleisesti	3
3. Toimijat apuvälineprosessissa	4
3.1. Asiakas	4
3.2. Vakuutuslaitokset	4
3.3. Vakuutuskuntoutus VKK ry	4
3.4. Kunnat	5
3.5. Erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon yksikkö (keskussairaala tai terveyskeskus)	5
3.6. Kuntoutuslaitos	6
4. Apuvälineprosessin vaiheet ja eri toimijoiden tehtävät	6
4.1. Apuvälinetarpeen havaitseminen	6
4.2. Apuvälinetarpeen arviointi ja suunnittelu	6
4.3. Apuvälineen sovitus ja kokeilu	7
4.4. Lausunnon/ maksusitoumuspyynnön käsittely vakuutuslaitoksessa	7
4.4.1. Tarvittavat selvitykset	8
4.4.2. Lausuntopyyntö tapaturma-asiain korvauslautakunnalta	8
4.4.3. Maksusitoumuksen/ korvauspäätöksen antaminen	8
4.5. Apuvälineen valinta ja hankinta	8
4.6. Apuvälineen käyttöönotto	9
4.7. Apuvälineen käytön seuranta, huolto ja korjaus	9
5. Selvittely- ja matkakustannusten korvaaminen	10

1. Yleistä

Tapaturma-asiain korvauslautakunta (TAKO) on kiertokirjeellä (2/2001) antanut työ- ja toimintakykykuntoutusta koskevan ohjeen. Ohjetta on myöhemmin täsmennetty ja viimeisin versio on annettu vakuutuslaitoksille tiedoksi TAKO:n kiertokirjeellä 2/2009. Tämä viimeisin ohje löytyy myös Vakuutuskuntoutus VKK:n sivulta www.vkk.fi. Korvaustoiminnan ohjeen tarkoituksena on yhtenäistää ratkaisukäytäntöä ja antaa käytännönläheisiä ja ymmärrettäviä vastauksia korvaustoiminnassa esiin nouseviin kysymyksiin.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lisäksi antanut kiertokirjeen (8/2007), joka sisältää ohjeet mm. sairaanhoidon avohoidon apuvälineiden ja hoitotarvikkeiden sekä kuntoutuksen apuvälineiden korvaamisesta ja vakuutuslaitosten kustannusvastuusta niissä. Ohjeen tarkoituksena on täsmentää mm. apuvälineiden korvaamiseen laajuutta ja järjestämisen vastuuta täyskustannusvastuuta koskevien lainmuutosten voimaantultua.

Kuntoutuslakien perusteella korvataan apuvälineitä, jotka ovat sekä terveydenhuollon järjestämisvastuulla olevia lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineitä että vammaispalvelulain mukaan sosiaalitoimen järjestämisvastuulla olevia päivittäisiin toimintoihin liittyviä ja koitiin tarvittavia apuvälineitä ja laitteita.

Apuvälinetarpeen arvioinnin lähtökohtana on, että asiakas saa oikeaan aikaan käyttöönsä tarpeelliset, tarkoituksenmukaiset ja soveltuvat apuvälineet. Apuvälineitä voidaan luovuttaa vahingoittuneen käyttöön tai omaksi. Apuvälineiden kirjo on erittäin laaja ja apuvälineissä on nähtävissä sekä lääketieteen että tekniikan kehittyminen. Korvauskäytännössä apuvälineiden kentän ymmärtämisen tekee ongelmalliseksi palveluiden muuttumisen lisäksi myös se, että käsitteiden sisältö on määritetty muualla kuin tapaturmavakuutuslaissa.

Apuvälineprosessi on monivaiheinen ja edellyttää useiden eri toimijoiden, kuten julkisen terveydenhuollon, vakuutuslaitoksen, kuntoutuslaitoksen ja apuvälineyritysten yhteistyötä. Apuvälineprosessi on osa terveydenhuollossa laadittua kuntoutussuunnitelmaa. Prosessissa eri toimijoiden yhtenäinen menettely on erittäin tärkeää.

Tämän kiertokirjeen tarkoituksena on selkeyttää eri toimijoiden menettelyjä kuvaamalla apuvälineprosessin eri vaiheita ja näin myös selventää eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Kiertokirjeessä keskitytään vakuutuslaitoksen rooliin apuvälineprosessissa sekä siihen mitä selvityksiä missäkin vaiheessa tarvitaan ja keneltä, jotta lainmukaiset korvaukset voidaan myöntää. Tässä kiertokirjeessä käsitellään sellaisia apuvälineitä, joita tarvitaan silloin kun vahingoittunut ei ole laitoshoidossa eikä hänelle ole järjestetty palveluasumista. Tämä ohje koskee kaikkia apuvälineitä, ei ainoastaan vaikeavammaiselle annettavia apuvälineitä.

2. Apuvälineiden korvaaminen yleisesti

Työtapaturmassa loukkaantuneelle tai ammattitautiin sairastuneelle korvataan apuvälineitä joko tapaturmavakuutuslain (608/1948) 15 a §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla sairaanhoidon tai kuntoutuksena tapaturmavakuutuslain perustella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (kuntoutuslain) 7 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohdan nojalla.

Kuntoutuslain mukaan korvataan kuntoutujan työ- tai toimintakyvyn tai sosiaalisen toimintakyvyn ja suoriutumisen edistämiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavista toimenpiteistä aiheutuvat tarpeelliset kustannukset. Kuntoutus korvataan henkilölle, jolla on oikeus korvaukseen tapaturmavakuutuslain mukaan ja jonka työ- tai toimintakyky on työtapaturman tai ammattitaudin johdosta heikentynyt. Kuntoutus korvataan myös, jos on todennäköistä, että henkilön työ- tai toimintakyky voisi sattuneen työtapaturman tai ilmenneen ammattitaudin vuoksi myöhemmin olennaisesti heikentyä.

Henkilökohtaisten apuvälineiden korvaaminen edellyttää, että apuvälineen tarve johtuu korvattavasta työtapaturmavammasta tai ammattitaudista ja vakuutuslaitos on antanut maksusitoumuksen apuvälineen hankkimiseksi.

Vuoden 2005 alusta lähtien lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa on toteutettu ns. täyskustannusvastuu (täky). 1.1.2005 jälkeen sattuneissa vahingoissa vakuutuslaitokset voivat ohjata asiakkaan maksusitoumuksellaan valitsemaansa kuntoutuslaitokseen. Vakuutuslaitos voi myös valita kuntoutuspalveluiden tuottajan tai apuvälineiden toimittajan. Vakuutuslaitos voi maksusitoumuksellaan ohjata apuvälinehankinnassa käyttämään esimerkiksi sopimuskumppaniaan. Apuvälineen hankinta edellyttää siten hoitolaitoksen ilmoitusta, jotta maksusitoumusmenettely voidaan toteuttaa.

Myös apuvälinehankinnat, jotka koskevat ennen vuotta 2005 sattuneita tapaturmia tai ammattitauteja edellyttävät maksusitoumusta.

3. Toimijat apuvälineprosessissa

Apuvälineprosessissa on mukana useita eri toimijoita, joilla on oma roolinsa. Vaikka päävastuu apuvälinepalveluista onkin terveydenhuollolla, apuväline- ja kuntoutusasioissa tarvitaan eri viranomaisten ja toimijoiden välistä yhteistyötä. Laki kuntoutuksen asiakaspalvelun yhteistyöstä velvoittaa eri toimijoita paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

3.1. Asiakas

Asiakas osallistuu aktiivisesti kaikkiin apuvälineprosessin vaiheisiin.

3.2. Vakuutuslaitokset

Vakuutuslaitokset korvaavat liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien nojalla vakuutettujen tarvitsemia apuvälineitä. Vakuutuslaitos ratkaisee itsenäisesti ja tapauskohtaisesti, mikä on tarpeellista ja kuntoutuslakien nojalla korvattavaa kuntoutusta. Vakuutettujen yhdenvertaisuus edellyttää kuitenkin, että korvaustoiminta on mahdollisimman yhdenmukaista. Vakuutuslaitoksella voi olla myös **sopimuskumppaneita**, joita käytetään apuna apuvälineprosessissa.

3.3. Vakuutuskuntoutus VKK ry

Vakuutuskuntoutus VKK ry on tapaturma-, liikenne- ja työeläkevakuutuslaitosten yhteinen palveluyritys. VKK avustaa vakuutuslaitoksia kuntoutusasioiden valmistelussa ja hoitamisessa. VKK suunnittelee toimintakykyä ylläpitävää kuntoutusta yhdessä kuntoutujan,

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

vakuutuslaitoksen ja eri toimijoiden kanssa. Kuntoutusselvittely VKK:ssa alkaa vakuutuslaitoksen toimeksiannosta.

Toimintakykykuntoutuksen tarpeen arvioinnissa ja suunnittelussa VKK:n kuntoutussuunnittelijat tekevät yhteistyötä kuntoutujan, hänen omaistensa, terveydenhuollon ja sosiaali-toimen yksiköiden kanssa. Yleensä suunnittelun pohjana käytetään terveydenhuollossa laadittua lääkinnällisen kuntoutuksen kuntoutussuunnitelmaa. Kun tarvittavat selvitykset on hankittu, VKK ottaa kantaa ehdotettuihin apuväline- ja muihin tukiratkaisuihin. VKK:n selvittely päättyy, kun tarvittavat tukipalvelut on mahdollisuuksien mukaan saatu järjesty-mään. Tarvittaessa kuntoutujan tilannetta voidaan seurata vielä tämän jälkeenkin.

3.4. Kunnat

Kunnilla on pääasiallinen vastuu apuvälinepalveluiden järjestämisessä. Kunta on velvolli-nen järjestämään lääkinnällisen kuntoutuksen silloinkin, kun kuntoutustarpeen aiheuttaa liikenne- tai tapaturmavahinko.

3.5. Erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon yksikkö (keskussairaala tai terveystakeskus)

Erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon yksikkö (keskussairaala tai terveystakeskus), joka on vastuussa hoidosta ja kuntoutuksesta, vastaa aina myös kuntoutuksen järjes-tämisestä ja suunnittelusta sekä kuntoutussuunnitelman laatimisesta. Sairaanhoidopiireissä on sovittu alueellisesta työnjaosta terveystakeskusten kanssa. Myös erikoissairaanhoidon si-säinen työnjako vaihtelee sairaanhoidopiireittäin.

Apuvälinepalveluja voidaan järjestää **terveystakeskuksessa**, useissa **eri erikoisalojen kli-nikoissa**, sairaanhoidopiirin **apuvälineyksikössä** tai **alueellisessa apuvälinekeskuksessa**. Pääsääntöisesti heti vammautumisen jälkeen sairaalavaiheessa tarvittava lääkinnällinen kuntoutus toteutetaan akuuttivaiheen hoito-osastolla. Sairaalassa arvioidaan jatkokuntou-tustarve ja järjestetään sen edellyttämät kuntoutuspalvelut. Tarvittava jatkokuntoutus jär-jestetään usein avokuntoutuksena asiakkaan kotipaikkakunnalla tai sen läheisyydessä.

Terveystakeskuksissa apuvälinepalvelut järjestetään useimmiten fysioterapiayksikön kautta. Suurimmissa terveystakeskuksissa apuvälinepalvelut on järjestetty erillisenä toimintana (kaupungin apuvälineyksikkö). Sairaaloissa useilla erikoisalojen klinikoilla, esim. lasten- ja aikuisneurologian klinikoissa tai kuntoutusyksiköissä, apuvälineasioiden järjestäminen on osa erityistyöntekijöiden (esimerkiksi fysioterapeutti, toimintaterapeutti, puheterapeutti, kuntoutusohjaaja) tehtäväkuvaa.

Lähes jokaisessa sairaanhoidopiirissä on myös erillinen apuvälineyksikkö, johon on usein keskitetty lasten apuvälinepalvelut ja kalliit liikkumisen ja ympäristönhallinnan apuväli-neet. Muutamissa sairaanhoidopiireissä toimii lisäksi erillinen tieto- ja kommunikaatiokeskus, Tikoteekki, jonka kautta järjestetään tietotekniikka- ja kommunikaatioapuvälinepalve-luja. Joissakin sairaanhoidopiireissä toimii alueellinen apuvälineyksikkö / alueellinen apu-välinekeskus, johon on yhdistetty terveystakeskusten ja erikoissairaanhoidon apuvälinepal-velut.

Kuntoutusohjaajat toimivat monissa sairaanhoidopiireissä yhteyshenkilöinä ja koordinoi-jina kuntoutussuunnitelmaan ja apuvälinepalveluihin liittyvissä asioissa.

3.6. Kuntoutuslaitos

Laitoskuntoutusjaksolla arvioidaan ja harjoitetaan asiakkaan päivittäisistä toiminnoista suoriutumista monin eri tavoin. Samalla arvioidaan myös asiakkaan apuvälinepalvelujen tarvetta. Kuntoutuslaitos tekee laitoskuntoutusjakson aikana apuvälinetarpeen arvioinnin, apuvälineen sovituksen ja kokeilun tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kotipaikkakunnalla apuvälinepalveluista vastaavan tahon kanssa. Laitoskuntoutusjakson aikana voidaan suositella hankittavaksi uusia apuvälineitä, mutta apuvälinetarpeen arviointi ja apuvälineiden hankinta kuuluvat kuitenkin ensisijaisesti asiakkaan kotipaikkakunnan terveydenhuollon ja/tai hoidosta vastaavan terveydenhuollon yksikön vastuulle.

4. Apuvälineprosessin vaiheet ja eri toimijoiden tehtävät

4.1. Apuvälinetarpeen havaitseminen

- Apuvälineen tarpeen havaitsee joko **asiakas** itse tai hänen lähihenkilönsä tai **sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen**, joka ottaa yhteyttä kuntoutuksesta vastaavaan yksikköön julkisessa terveydenhuollossa kuntoutussuunnitelman laatimiseksi tai päivittämiseksi.
- **Julkinen terveydenhuolto** käynnistää apuvälineprosessin ja havaitsijat ottavat yhteyttä kuntoutuksesta vastaavaan yksikköön julkisessa terveydenhuollossa.

4.2. Apuvälinetarpeen arviointi ja suunnittelu

- **Asiakas** osallistuu terveydenhuollon edustajan tekemään apuvälinearviointiin.
- **Julkinen terveydenhuolto** tekee apuvälinearvion ja suunnittelee apuvälineprosessin. Apuvälinetarpeen arviointi on osa julkisessa terveydenhuollossa tehtävää kuntoutussuunnitelmaa.
- **VKK** osallistuu tarvittaessa arviointiin ja suunnitteluun vakuutuslaitoksen toimeksiantona.
- **Kuntoutuslaitos** tekee alustavia arvioita ja ehdotuksia asiakkaan apuvälinepalveluista vastaavalle julkisen terveydenhuollon edustajalle. Kuntoutuslaitos tekee yhteistyötä kuntoutusjakson aikana julkisen terveydenhuollon kanssa apuvälineiden kokonaistarpeen arvioimiseksi. Lisäksi se laatii laitoskuntoutusjakson aikana lausunnon vakuutuslaitokselle kuntoutuksen toteutumisen ja kotiutumisen kannalta välttämättömistä apuvälineistä yhteistyössä julkisen terveydenhuollon edustajan kanssa.

4.3. Apuvälineen sovitus ja kokeilu

- **Asiakas** tekee yhteistyötä terveydenhuollon edustajan kanssa.
- Mikäli apuvälineiden sovitukset ja kokeilut aloitetaan **julkisessa terveydenhuollossa**, laatii se asiakkaan apuvälinetarpeesta lausunnon hintatietoineen vakuutusyhtiölle. **Lausunnossa tulee kuvata** asiakkaan toimintakyky, vamman aiheuttamat toiminnan rajoitteet sekä asiakkaan käytössä olevat vastaavat apuvälineet. Lausunnossa on perusteltava apuvälineen tarve. Lausuntoon on kirjattava lyhyesti, miten arviointi- ja sovitusvaihe on toteutettu ja mainittava vaihtoehtoiset apuvälineet, jotka ovat olleet mukana arvioinnissa ja sovituksessa. Asiakkaalle soveltuvin apuväline on syytä esitellä tarkemmin kuin muut sovitetut apuvälineet ja miksi eri vaihtoehtoista on päädytty suosittelemaan juuri tätä apuvälinettä.
- **Kuntoutuslaitos** tekee välittömällä kuntoutusjaksolla yhteistyötä apuvälinepalveluista vastaavan julkisen terveydenhuollon edustajan kanssa. Kun kuntoutuslaitos ja hoidosta ja kuntoutuksesta vastaava terveydenhuollon yksikkö ovat yhteistyössä sopineet, mitkä apuvälineet hankitaan asiakkaalle jo kuntoutusjakson aikana, alkaa apuvälineiden sovitus ja kokeilu kuntoutuslaitoksessa. Yhteistyön kotipaikkakunnan ammattihenkilöiden kanssa on jatkuttava myös sovituksen ja kokeilun aikana. Sovitus- ja kokeilukäynnit tulee sisällyttää tavanomaisten kotilomien yhteyteen.

Apuvälinetarpeen arvioinnin ja valintavaiheen jälkeen kuntoutuslaitoksen työntekijä laatii julkisen terveydenhuollon edustajan kanssa tehdyn yhteistyön pohjalta lausunnon asiakkaan tarvitsemista apuvälineistä. Lausunnossa tulee myös kuvata julkisen terveydenhuollon kanssa tehty yhteistyö ja mainita yhteystietoineen sen yhteyshenkilön nimi, jonka kanssa apuvälineiden valinta on tehty. Lausunnossa on mainittava, että apuvälineratkaisu on julkisen terveydenhuollon hyväksymä. Julkinen terveydenhuolto toimittaa kuntoutuksen toteutumisen sekä kotiutumisen kannalta välttämättömistä apuvälineistä lausunnon hintatietoineen vakuutuslaitokseen.

- Mikäli vakuutuslaitoksella on **apuvälinealan sopimuskumppaneita**, sovituksessa ja valinnassa kuntoutuslaitoksen on huomioitava sopimuskumppaniyrityksen tuotteet. Tarvitavat sovitukset ja kokeilut toteutetaan yhteistyössä asiakkaan ja sopimuskumppaniyrityksen edustajan kanssa.
- **VKK** tekee toimeksiannosta tiivistä yhteistyötä asiakkaan, vakuutuslaitoksen, julkisen terveydenhuollon, kuntoutuskeskuksen, kuntoutusohjaajan ja muiden asiakkaan apuvälineprosessin toimijoiden kanssa.

4.4. Lausunnon/ maksusitoumuspyynnön käsittely vakuutuslaitoksessa

Vakuutuslaitos käsittelee julkisen terveydenhuollon tekemän tai välittömällä laitostuntoutus jaksolla kuntoutuskeskuksen sekä terveydenhuollon yhdessä tekemän lausunnon maksusitoumuspyyntönä. Vakuutuslaitos voi tehdä toimeksiannon **VKK:lle** apuvälineasian selvittelyä ja suunnittelua varten.

4.4.1. Tarvittavat selvitykset

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

Vakuutuslaitoksella tulee olla apuvälineasian ratkaisemiseksi tarvittavat selvitykset. Tällaisia selvityksiä ovat potilasasiakirjat (mm. potilaskertomukset ja lääkärinlausunnot), terveydenhuollon ammattihenkilöiden (kuten kuntoutusohjaajan, neuropsykologin, fysio- tai toimintaterapeutin) kirjalliset lausunnot, kuntoutuslaitosten lausunnot ja kuntoutussuunnitelma, joka sisältää kustannusarvion.

4.4.2 Lausuntopyyntö tapaturma-asiain korvauslautakunnalta

Vakuutuslaitos voi apuvälineasiassa pyytää tapaturma-asiain korvauslautakunnalta lausuntoa, jos se on korvauskäytännön yhtenäisyyden vuoksi tarpeen tai periaatteellinen asia (erityisen kalliit apuvälineet, teknisesti uusi apuväline).

4.4.3 Maksusitoumuksen / korvauspäätöksen antaminen

Vakuutuslaitos päättää, mikä kuntoutus on tarpeellista. Vakuutuslaitos voi myös valita hoito- ja kuntoutuspaikan.

Vakuutuslaitos tekee päätöksen ja antaa maksusitoumuksen sopimuskumppanille tai apuvälinearvion tehneelle julkisen terveydenhuollon ammattihenkilölle.

Vahingoittuneelle annetaan kirjallinen perusteltu päätös.

Mikäli vakuutuslaitos maksusitoumuksella ohjaa apuvälineen hankkimisen sopimuskumppanille, ilmoittaa se tästä julkiselle terveydenhuollolle. Hoidon ja kuntoutuksen seurannasta vastaavan julkisen terveydenhuollon yksikön on tärkeää saada tieto annetuista maksusitoumuksista, jotta yksiköllä on ajan tasalla olevat tiedot asiakkaan tilanteesta.

Korvausasian osapuolia ovat vahingoittunut ja vakuutuslaitos. Hoito- ja kuntoutusvastuussa olevat tahot ovat tässä suhteessa ulkopuolisia. Tämän vuoksi esimerkiksi hoitoa antava laitost ei voi ilman potilaan/kuntoutuksen kirjallista suostumusta saada tietoonsa korvauspäätöstä, eikä se myöskään voi hakea muutosta siihen.

4.5. Apuvälineen valinta ja hankinta

- **Julkinen terveydenhuolto** valitsee ja hankkii apuvälineen vakuutuslaitoksen maksusitoumuksen mukaisesti. Julkinen terveydenhuolto dokumentoi apuvälineen hankinnan rekisteriin. Julkinen terveydenhuolto voi erikseen vakuutuslaitoskohtaisesti sopia, että se voi tilata ja maksaa apuvälineen ensin ja periä kustannukset jälkikäteen korvausvastuussa olevalta vakuutuslaitokselta. Myös tämä menettely edellyttää apuvälinetarpeesta laaditun lausunnon toimittamista vakuutuslaitokselle.
- **Kuntoutuslaitos** valitsee välittömän kuntoutusjakson aikana yhteistyössä julkisen terveydenhuollon ja apuvälinealan sopimuskumppaniyrityksen kanssa maksusitoumuksen mukaiset apuvälineet.
- **Vakuutuslaitos** antaa maksusitoumuksen julkiselle terveydenhuollolle tai apuvälinealan sopimuskumppanille ja määrittelee maksusitoumuksessaan, mikäli se haluaa ohjata vain joitakin apuvälineprosessin vaiheita sopimuskumppanin hoidettavaksi kuten esimerkiksi

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa sääntelevät tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 b § 1 mom, 30 c ja 30 d §, valtioneuvoston asetus tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (965/2002) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus asioista, joista vakuutuslaitoksen on pyydyttävä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto (873/2002).

apuvälineen luovutukseen, käytön opetukseen, huoltoon, korjaukseen ja palautukseen liittyviä palveluita.

Vakuutuslaitoksen apuvälinealan sopimuskumppani valitsee ja hankkii apuvälineen maksusitoumuksen mukaisesti. Jos sopimuskumppaneilta ei löydy asiakkaan toimintakykyyn, toimintaympäristöön tai apuvälineen käyttötarkoitukseen sopivaa apuvälinettä, sopimuskumppani ilmoittaa asiasta vakuutuslaitokselle. Saatuaan tästä tiedon vakuutuslaitos antaa maksusitoumuksen julkiselle terveydenhuollolle.

Vakuutuslaitos maksaa julkisen terveydenhuollon tai sopimuskumppanin lähettämän laskun apuvälineen hankinnasta.

4.6. Apuvälineen käyttöönotto

- **Asiakas** vastaanottaa apuvälineen ja harjoittelee sen käyttöä
- **Julkinen terveydenhuolto** luovuttaa apuvälineen asiakkaalle ja huolehtii käytön opetuksesta. Lisäksi se antaa ohjeet apuvälineen huoltoa, korjausta ja palautusta varten.
- **Kuntoutuslaitos** huolehtii välittömällä kuntoutusjaksolla hankittavien apuvälineiden käytön opetuksesta ja informoi hankituista apuvälineistä julkista terveydenhuoltoa. Kuntoutuslaitos antaa ohjeet huoltoa, korjausta ja palautusta varten.
- **Vakuutuslaitoksen** apuvälinealan sopimuskumppani luovuttaa apuvälineen asiakkaalle ja huolehtii käytön opetuksesta sekä antaa ohjeet apuvälineen huoltoa, korjausta ja palautusta varten maksusitoumuksen mukaisesti.

4.7. Apuvälineen käytön seuranta, huolto ja korjaus

- **Asiakas** pitää huolta apuvälineestään ja toimittaa sen riittävän ajoissa huoltoon tai korjaukseen. Mikäli apuvälineen tarve päättyy, siitä tulee ilmoittaa vakuutuslaitokselle.
- **Julkinen terveydenhuolto** seuraa apuvälineen käyttöä ja asiakkaan apuvälinepalvelun tarvetta. Se myös huoltaa ja korjaa apuvälineen tarpeen mukaan sekä dokumentoi tehdyt huollot ja korjaukset. Säännöllisiin vuosihuoltoihin liittyvistä korjauksista tai pienimuotoisista apuvälineen säätötoimenpiteistä ei tarvitse ilmoittaa etukäteen vakuutuslaitokselle. Sen sijaan erityisen kalliiden huoltotoimenpiteiden yhteydessä maksusitoumus on välttämätön ennen korjaustoimenpiteisiin ryhtymistä.
- **Kuntoutuslaitos** seuraa apuvälineen käyttöä ja asiakkaan apuvälinepalvelun tarvetta sekä huolehtii kuntoutusjakson aikana tarvittavista huolloista ja korjauksista yhdessä julkisen terveydenhuollon ja/tai vakuutuslaitoksen apuvälinealan sopimuskumppanin kanssa.
- **VKK** seuraa toimeksiannosta apuvälineen käyttöä ja asiakkaan apuvälinepalvelun tarvetta.

- **Vakuutuslaitoksen** apuvälinealan sopimuskumppani vastaa sopimuksen/ maksusitoumuksen mukaan apuvälineen huollosta ja korjauksesta.

5. Selvittely - ja matkakustannusten korvaaminen

Kuntoutuslain 7 §:n mukaan kuntoutuksen kustannuksina korvataan mm. kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävät tutkimukset, joita ovat

- vamman tai sairauden aiheuttamien toiminnan rajoitusten vuoksi tarpeellisten apuvälineiden määräämisestä, sovittamisesta, hankkimisesta, käyttöön luovuttamisesta, käyttöön harjaannuttamisesta sekä huollosta ja uusimisesta aiheutuvat kustannukset sekä
- vaikeasti vammaisille henkilöille tarpeellisista ja kohtuullisiksi katsottavista vakinaiseen asuntoon tarvittavista apuvälineistä ja laitteista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset; kuntoutujalle kuntoutukseen osallistumisesta aiheutuvat matkakustannukset sekä
- muut näihin rinnastettavat kuntoutuskustannukset.

Vahingoittuneelle korvataan apuvälineen hankkimisesta aiheutuvat kohtuulliset matka- ja muut kustannukset kuntoutuslain 7 §:n nojalla.

Julkiselle terveydenhuollolle apuvälineen toimittamisesta aiheutuvat kustannukset korvataan maksusitoumuksen perusteella asiakasmaksulaissa säädetyn kuntalaskutuksen mukaisena. Muita erillisiä kustannuksia ei korvata.

TAPATURMA-ASIAIN KORVAUSLAUTAKUNTA

Jaakko Hannula
puheenjohtaja